

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

**Comisia pentru drepturile omului, culte
și problemele minorităților naționale**

SINTEZA

lucrărilor comisiei din data de 16 iunie 2011

Pe data de 16 iunie 2011, a avut loc ședința Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, care a avut pe ordinea de zi : Proiectul de Lege privind statutul minorităților naționale din România (PLx 502/2005).

La ședință au fost prezenți, un număr de 12 deputați din numărul total de 13. Astfel, au fost prezenți domnii deputați: Nicolae Păun, Marius Cristinel Dugulescu, Gigel-Sorinel Știrbu, Virgil Pop, Florin Postolachi, Sergiu Andon, Horia Grama, Damian Florea, Varga Attila și Dna deputată Elena Gabriela Udrea - care este membru al Guvernului - a fost înlocuită cu mandat de dl deputat Iulian Vladu, în prima parte a ședinței, apoi de dl deputat Theodor Paleologu, iar ulterior de dl deputat Adrian Gurzău. Dl deputat Lucian Riviș-Tipei a fost înlocuit cu mandat de

dl deputat Costică Canacheu. Dl deputat Mircea Lubanovici a fost înlocuit cu mandat de dna deputată Mihaela Ioana Șandru. A fost absent dl deputat Tudor Ciuhodaru din Grupul parlamentar al PNL.

La dezbateri au participat: dl Marko Attila - Secretar de stat la Departamentul pentru Relatii Interetnice, din cadrul Secretariatului General al Guvernului și Király András - Secretar de Stat la Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu dna Nagy Èva - directoare în cadrul aceluiași minister.

În urma dezbaterii pe considerente procedurale și de tehnică legislativă între membrii Comisiei, s-a decis reluarea dezbaterii pe articole de la începutul proiectului de lege și nu de la art.19 alin(2), unde s-au oprit dezbaterile asupra proiectului de lege în legislatura 2004-2008.

În cadrul ședinței au fost discutate și amendate primele 17 articole din textul proiectului de lege, în varianta Guvernului, urmând ca în ședința proxima dezbaterea să se reia de la art.18, care a fost prorogată.

Prin votul majorității membrilor Comisiei, ședința Comisiei a devenit nepublică, potrivit art.53 din Regulamentul Camerei Deputaților republicat, reprezentanții presei fiind rugați să se retragă din sală de ședință.

La dezbaterile pe articole a proiectului de lege cu care Comisia este sesizată în fond, membrii Comisiei au adus mai multe amendamente.

Astfel, a fost modificat la art.2 textul inițial al Guvernului, fiind eliminată sintagma „*factori constitutivi*”, iar textul a căpătat următoarea redactare:

„Art.2. - Minoritățile naționale sunt factori componenți ai statului român.” Amendamentul a fost adoptat de Comisie cu 7 voturi pentru, 3 voturi contra și 2 abțineri.

A fost adoptat cu 7 voturi pentru și 5 abțineri și amendamentul propus de dl deputat Marius Dugulescu la art.3, care urmărește textul din **Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale din 1 februarie 1995**. ratificată prin

Legea nr. 33 din 29 aprilie 1995, eliminându-se din textul inițial termenul „*cultură*” și introducându-se sintagma „*tradiție și patrimoniu cultural*”, astfel:

„Art.3. - Prin minoritate națională se înțelege acea comunitate de cetățeni români, care trăiește pe teritoriul României din momentul constituirii statului modern, numeric inferioară populației majoritare, având propria identitate etnică, exprimată prin limbă, religie, tradiție și patrimoniu cultural, pe care dorește să o păstreze, să o exprime, și să o dezvolte.”

De asemenea, la inițiativa deputaților PD-L din Comisie și a dlui deputat Sergiu Andon a fost modificat textul inițial - cu 9 voturi pentru, 2 voturi contra și 1 abținere alin.(1) al art.4 - care a devenit:

„Art.4.(1) Persoanele aparținând minorităților naționale sunt cetățeni români, care își exprimă liber, neîngrădit și nesilit apartenența la o minoritate națională.”

La alin.2 al art.4, dl deputat Sergiu Andon a făcut un amendament care a fost votat în unanimitate, având următoarea redactare:

„Art.4(2) Autoritățile publice au obligația de a accepta opțiunea exprimată conform alin. (1).”

În continuare, dl deputat Nicolae Păun, în numele Grupului pentru Minoritățile Naționale, a formulat un amendament, constând din introducerea unui nou alineat (3) cu următoarea formulare:

„Art.4(3) Drepturile și libertățile prevăzute în prezenta lege pot fi exercitate de persoanele aparținând minorităților naționale, individual sau în comun cu alții, conform principiilor din Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale a Consiliului European.” Acest amendament a fost acceptat de membrii Comisiei cu 11 voturi pentru și 1 abținere.

În continuare dna deputată Mihaela Șandru a formulat un amendament de redactare la art.5 din textul inițial al proiectului de Lege, care a devenit:

„Art. 5. Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

La propunerea domnilor deputați Horia Grama și Sergiu Andon, a fost amendat - cu unanimitate de voturi - art.6 din textul inițial, fiind modificată sintagma „fără nicio discriminare” în „fără privilegii și discriminări”, textul articolului menționat, devenind: „Art. 6. Toate persoanele sunt egale în fața legii și sunt îndreptățite *fără privilegii sau discriminări* la protecția egală a acesteia.”

Apoi la propunerea dlui deputat Marius Dugulescu din Grupul parlamentar al PD-L, a fost formulat un amendament la art.7 alin.(1), care a devenit: ”Art.7.(1) - Statul încurajează spiritul de toleranță și dialogul intercultural, luând măsuri efective pentru promovarea respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre *toate persoanele care trăiesc pe teritoriul României*, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora, îndeosebi în domeniile educației, culturii și al mijloacelor de informare.” Amendamentul acesta a fost adoptat cu unanimitate de voturi.

De asemenea, și alin.(2) al aceluiași art.7 a fost amendat la propunerea dlui deputat Dugulescu, cu 10 voturi pentru și 2 abțineri, după cum urmează: „Art.7(2) Autoritățile publice vor lua măsuri corespunzătoare pentru *protejarea tuturor persoanelor* care ar putea fi victime ale amenințărilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violență, **din cauza** identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.”

În continuare, prin votul unanim al deputaților din Comisie, art.8 din textul inițial a fost transferat la capitolul 6 al textului inițial al proiectului de Lege.

Apoi art.9 alin.(1) din textul inițial, devenit prin renumerotare art.8 (1) - la propunerea Grupului parlamentar al PDL și a dlui deputat Nicolae Păun - a fost amendat prin eliminarea cuvântului „comunitățile” din textul inițial care a devenit:

„**Art. 8. (1)** Identitatea minorităților naționale constituie o valoare fundamentală a statului român, recunoscută și protejată prin lege.”

A fost amendat - cu unanimitate - și alin.(2) al art.9, devenit, prin renumerotare, art.8(2), la propunerea Grupului parlamentar al PD-L și a dlui deputat Horia Grama, textul căpătând redactarea următoare:

„Art.8(2) În înțelesul prezentei legi, **elemente ale** identității sunt: religia, limba, tradițiile și patrimoniul cultural.”

Alineatul (3) al art.9, devenit 8, s-a modificat - prin amendarea de către toți deputații din Comisie, cu unanimitate de voturi, și înlocuirea sintagmei „aceste elemente” cu termenul „identitatea” - după cum urmează:

„Art.8(3) **Identitatea** se păstrează, se exprimă și se dezvoltă prin instituții de învățământ, de cultură, prin mijloace de informare în masă, precum și prin instituțiile cultelor recunoscute de lege.”

Apoi art.10 alin.(1), devenit art.9(1), a fost modificat, cu 11 voturi pentru și 1 contra, prin amendamentul comun al Grupului parlamentar al PD-L și al domnilor deputați Sergiu Andon și Horia Grama, după cum urmează: „Art.9. (1) - Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale exprimarea **identităților etnice, culturale, lingvistice și religioase în diverse domenii, cu respectarea Constituției și fără a aduce prejudicii de orice natură altei minorități naționale sau populației majoritare.**”

Și alin.(2) al art.10, devenit art.9(2), a fost amendat - cu majoritate de voturi - prin introducerea cuvântului „persoanelor” în textul inițial, la sugestia dlui deputat Marius Dugulescu, devenind: „Art.9(2) Exprimarea liberă a identității naționale, ori exercitarea sau neexercitarea drepturilor prevăzute în prezenta lege, nu poate aduce nici un dezavantaj sau prejudiciu **persoanelor** aparținând unei minorități naționale.”

Și alin.(3) al art.10, devenit alin.(3) al art.10 a fost amendat - cu majoritate de voturi - prin adăugarea sintagmei „**în condițiile legii**” de către dl deputat Sergiu

Andon, textul inițial devenind: „Art.9(3) Persoanele aparținând minorităților naționale își pot exprima liber, **în condițiile legii**, gândurile, opiniile, credința și creațiile de orice fel prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace de comunicare în public.”

A fost acceptat - cu unanimitate de voturi - amendamentul dnei deputate Mihaela Șandru la art.10 alin.(4), devenit art.9(4): „Art.9(4) În exercitarea dreptului prevăzut la alin.(2) niciun act normativ nu poate îngreuna folosirea limbii materne a minorităților naționale.”

Un amendament formulat de către deputații din Grupul PD-L și dl deputat Nicolae Păun a modificat art.10, devenit art.11, care a căpătat următoarea redactare: „Art.10. - Deciziile privind problemele legate de drepturile cetățenilor români aparținând minorităților naționale se iau de către autoritățile competente după consultarea prealabilă a reprezentanților legitimi ai minorității respective.” Acest amendament a fost adoptat cu unanimitate de voturi.

Amendamentul comun al deputaților din Grupul parlamentar al PD-L și al dlui deputat Sergiu Andon la art.12 din textul inițial devenit art.11, a fost votat în unanimitate, în forma următoare: „Art. 11. (1) Sunt interzise îndemnul la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare sau la violență publică împotriva minorităților naționale **sau a etnicilor români.**”

Alin.(2) al art.12 inițial a transferat la cap.6, prin decizia unanimă a membrilor Comisiei.

Cu majoritate de voturi, la propunerea dlui deputat Sergiu Andon, a fost amendat art.13. (1) din textul inițial, devenit art. 12, după cum urmează: „Art. 12 (1) Este interzisă orice **acțiune, directă sau indirectă**, ce are drept scop, **ori** poate avea ca efect, asimilarea etnică **de orice fel.**” Amendamentul a fost adoptat cu 11 voturi pentru și 1 abținere.

Alin.2 al art.13, devenit art.12 prin renumerotare, a fost modificat, printr-un amendament de redactare al deputaților din Grupul PD-L, devenind: „Art.12(2)

Nicio autoritate publică nu poate solicita unei persoane declararea apartenenței la o minoritate națională în scris sau oral în afara cazurilor expres prevăzute de lege.”

A fost adoptat apoi - cu unanimitate de voturi - amendamentul propus de dl deputat Horia Grama la art.14, devenit art.13, astfel:

„Art. 13(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul de a trăi liber pe teritoriul României, de a păstra legăturile tradiționale constituite în decursul istoriei în acele zone ale țării, unde se regăsesc în mod tradițional, potrivit legii.”

Alin.(2) al art.14 a fost eliminat cu 6 voturi pentru și 3 împotriva.

Alin.(3) al art.14, devenit art.13, a fost amendat la propunerea dnei deputate Mihaela Șandru, și - prin votul majorității membrilor Comisiei - a căpătat următoarea redactare: „Art. 13(3) Statul va putea modifica limitele unităților administrativ-teritoriale în care o minoritate națională deține o pondere semnificativă fără a aduce atingere drepturilor și libertăților acesteia, prevăzute de Constituție și de legislația specifică.”

La propunerea domnilor deputați Nicolae Păun și Horia Grama, a fost modificat - prin votul unanim al membrilor Comisiei - alin.(4) al art.14, devenit art.13, după cum urmează: „Art.13.(4) - Statul asigură persoanelor aparținând minorităților naționale condițiile privind stabilirea, păstrarea și dezvoltarea contactelor și legăturilor tradiționale cu persoane cu care au în comun identitatea etnică și care se află în mod legal în alte state, în special în domeniile culturii, învățământului, formării profesionale și educației permanente, în condițiile legii.”

Apoi a fost adoptat în forma din textul inițial art.14 alin.(5), devenit art.13(5).

Art.15, titlul capitolului II, titlul secțiunii I a acestuia, precum și alin.1 al art.16 din textul inițial au fost adoptate în forma inițială.

La alin.(2) al art.16, devenit prin renumerotare art.15, dna deputată Mihaela Șandru, în numele Grupului PD-L, a propus următoarea redactare: „Art.15(2)

Cetățenii aparținând unei minorități naționale, precum și orice organizație sau asociație a cetățenilor aparținând acesteia poate înființa, organiza și administra propriile unități de învățământ particular în limba maternă, în conformitate cu legile în vigoare.” Amendamentul a fost votat cu 7 voturi pentru și 1 vot împotriva.

La alin.(3) al art.16, devenit art.15, membrii Comisiei au decis - cu 5 voturi pentru și 2 împotriva - eliminarea sintagmei finale din art.16 „pot beneficia de subvenții din bugetul de stat sau bugetele locale”, articolul devenind: „Art.15(3) Cultele religioase au dreptul de a înființa, organiza și de a asigura funcționarea unităților și instituțiilor de învățământ confesionale în limba lor maternă, unități și instituții care, în condițiile legii.”

Și art.16 alin.(4) din textul inițial, devenit art.15(4), a fost modificat - prin amendamentul propus de dna deputată Mihaela Șandru, în numele Grupului PD-L, în acord cu amendamentele Grupului parlamentar al Minorităților Naționale: „Art.15(4) Părinții sau, în lipsa acestora, reprezentantul legal au dreptul de a alege limba și tipul educației copiilor minori.”

A fost amendat de către deputații din Comisie - cu 7 voturi pentru, 1 vot împotriva și 1 abținere - textul inițial al alin.(5) al art.16, devenit art.15(5), după cum urmează: „Art.15(5) În cadrul învățământului preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei limba și literatura română.”

Textul inițial al alin.(6) din art.16, devenit art.15(6) a fost, de asemenea amendat și modificat de către deputații din Comisie, după cum urmează: „Art 15(6) Disciplina limba și literatura română se predă pe tot parcursul învățământului preuniversitar, după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă.” Amendamentul a fost votat cu 7 voturi pentru și 1 abținere.

La propunerea dlui deputat Gigel Știrbu și prin votul unanim al membrilor Comisie a fost introdus un nou alineat (7) la art.16, devenit art.15(7), cu următoarea formulare: „Art.15(7) Manualele de Istoria românilor și Geografia României vor fi elaborate și aprobate conform legii de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului păstrându-se numele proprii în limba română, iar toponimele atât în limba română, cât și în limba minorității respective.”

Alin.(1) al Art.17, devenit art.16, a fost modificat cu majoritate de voturi. „Statul are obligația de a garanta în sistemul de învățământ de stat, în condițiile Legii educației naționale (...)”.

Apoi au fost modificate și literel a), b), c) și d) ale aceluiași alineat (1) al art.17, devenit art.16 - prin amendamente adoptate cu majoritate de voturi, după cum urmează: „Art16(1) (...) a) studiul limbii materne la toate nivelurile, formele și tipurile de învățământ, în condițiile legii;

b) învățământul preșcolar cu predare în limba maternă, în funcție de cerințe, în grădinițe distincte sau în grupe separate;

c) învățământul primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal cu predare în limba maternă, în funcție de solicitări, în școli, secții, clase, grupe distincte;

d) învățământul superior universitar, cu predare în limba maternă, în funcție de solicitări, în universități, facultăți, colegii, catedre și grupe distincte;”

Literele e), f) și g) ale alin.(1) din art.17, devenit art.16, au fost votate în forma din textul inițial.

Litera h) din textul inițial al art.17, devenit art.16, a fost modificată, prin eliminarea frazei finale „sau înființarea a noi instituții cu aceste atribuții”, textul căpătând următoarea formulare: „Art16(1) (...) h) înființarea de institute, departamente sau secții pentru cercetarea tradițiilor, culturii, limbii, istoriei, a vieții și a problemelor sociale specifice ale minorităților naționale în cadrul instituțiilor de cercetare existente;”

Litera i) din alin.(1) al art.17, devenit art.16 a fost eliminată din textul inițial, la propunerea deputaților din Grupul parlamentar al PD-L, cu 6 voturi pentru și 2 voturi împotriva.

A fost prorogat pentru o dezbatere ulterioară art.18 din textul inițial., care va deveni, prin renumerotare, art.17. Însă deputații au convenit să țină cont la acest articol de amendamentul propus la textul inițial de dl deputat Mihai Radan, din Grupul parlamentar al Minorităților Naționale, având următoarea formă: „Art.17 (2) Măsurile de reorganizare a structurilor instituționale, de personal, sau de orice altă natură, pe plan național sau local, în domeniul învățământului la toate nivelurile, nu se aplică fără acceptul reprezentanților legitimi ai comunităților minorităților naționale, respectiv ai organizațiilor reprezentative.”

Ședința s-a încheiat apoi, urmând ca dezbaterile să fie reluate săptămâna următoare.

PREȘEDINTE

deputat Nicolae Păun

Întocmit: expert Gheorghiu Valentin-Laurențiu